

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

Projekt finansowany przez Powiat Bielski
zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej

HONESTE VIVERE
FUNDACJA

PORADNIK PRAWNY

Nr 4/2019

MEDIACJE

Alternatywne metody rozwiązywania sporów

FUNDACJA
HONESTE VIVERE

ul. Amałowicza - Tatar 7,
04-474 Warszawa

www.honestevivere.org

[/fundacjahonestevivere](https://www.facebook.com/fundacjahonestevivere)

+48 22 379 75 92

fax: +48 22 349 26 20

kontakt@honestevivere.org

Alternatywne metody rozwiązywania sporów

Pod pojęciem alternatywnych metod rozwiązywania sporów rozumie się wszelkie możliwości postępowania mające na celu rozwiązanie konfliktu poza postępowaniem sądowym, w skrócie - ADR

(ang. Alternative Dispute Resolution).

Metody te wywodzą się ze Stanów Zjednoczonych.

Wśród nich wyodrębnia się aktualnie:

- mediacje
- arbitraż
- negocjacje

W Polsce najczęściej spotykanyymi są mediacje oraz arbitraż.

Metody te mogą stać się skutecznym instrumentem ochrony prawnej interesów poszczególnych jednostek.

MEDIACJA

Czym jest mediacja?

W prawie polskim nie ma ustawowej definicji mediacji. Mediację rozumie się jako postępowanie zmierzające do ugodowego rozwiązania sporu między stronami, prowadzone przez osobę trzecią – neutralnego mediatora, która pomaga stronom w dojściu do porozumienia w formie zawartej ugody. Decyzję o rozwiązaniu sporu czy konfliktu podejmują same strony.

Cel mediacji

To przede wszystkim osiągnięcie porozumienia, czyli takich ustaleń, które będą zadowalające, a przynajmniej do przyjęcia, przez wszystkie strony. Idealne jest rozwiązanie, które pozwala każdej ze stron poczuć wygraną. Mediacja to dialog - dzięki niej strony uczą się ze sobą ponownie rozmawiać. **Mediacja może służyć** zarówno prewencji, chroniącej przed konfliktami, jak i rozwiązywaniu już istniejących sporów, zarówno w ich wcześniejszej jak i późniejszej, znacznie bardziej zaognionej postaci. **Należy podkreślić**, iż mediacja nie zawsze musi się łączyć ze szczegółowym rozwiązaniem czy wyjaśnieniem wszystkich faktycznych i prawnych okoliczności sprawy.

Mediacja znajduje zastosowanie w różnych dziedzinach życia społecznego, tj. zarówno w sferze stosunków prywatnoprawnych, stanowiących jej środowisko naturalne, ale także karnoprawnych, administracji publicznej, stosunków pracy czy stosunkach międzynarodowych.

JAK NALEŻY PRZEPROWADZIĆ MEDIACJĘ?

Kwestie formalne dotyczące mediacji zostały ujęte w kodeksie postępowania cywilnego. Zgodnie z przepisami powołanej ustawy, mediację prowadzi się na podstawie umowy o mediację albo postanowienia sądu kierującego strony do mediacji.

Umowa

W umowie o mediację **strony określają** w szczególności **przedmiot mediacji**, osobę mediatora albo sposób wyboru mediatora.

MEDIACJA NIE STANOWI RODZAJU POSTĘPOWANIA SĄDOWEGO I JEJ CELEM NIE JEST USTALENIE PRAWDY ANI TEJ OBIEKTYWNEJ, ANI PROCESOWEJ.

Postępowanie sądowe

Drugą formą zainicjowania mediacji jest **skierowanie stron postępowania sądowego przez sąd**, przed którym toczy się spór. Jest to **możliwe na każdym etapie takiego postępowania**.

Uczestnicy mediacji

Mediator, strony oraz inne osoby biorące udział w postępowaniu mediacyjnym są obowiązane **zachować w tajemnicy fakty**, o których dowiedziały się w związku z prowadzeniem mediacji. Jedynie strony mogą zwolnić mediatora i inne osoby biorące udział w postępowaniu mediacyjnym z tego obowiązku.

Kim jest i jaką rolę pełni mediator?

Mediatorem może być osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych, korzystająca w pełni z praw publicznych. Funkcji mediatora nie może pełnić sędzia. Mediator powinien zachować bezstronność przy prowadzeniu mediacji. **Mediator może** wspierać strony w formułowaniu przez nie propozycji ugodowych, lub na zgodny wniosek stron może

wskazać sposoby rozwiązania sporu, które jednak nie są dla stron wiążące. **Mediator nie może** nakazać stronom zakończenia sporu w jakikolwiek konkretny sposób. **Jedną z najważniejszych cech mediatora jest umiejętność aktywnego słuchania**. Na każdym etapie mediacji mediator posługuje się innymi technikami i metodami mediacyjnymi, zmierzającymi do polubownego rozwiązania sporu. Zawsze pełni on rolę pełnomocnika obu stron do zawarcia porozumienia.

ARBITRAŻ

To stosunkowo często wybierana metoda rozwiązywania sporów handlowych, zwłaszcza międzynarodowych. Arbitraż stanowi **jedną z metod polubownego, pozasądowego rozstrzygnięcia sporów.**

Na czym polega arbitraż?

Polega na rozstrzygnięciu spraw cywilnych, gospodarczych przez powołane do tego osoby tj. arbitrów. **Strony postępowania mogą wybrać arbitrów oraz określić zasady rozstrzygnięcia sporów.** Wszelkie reguły postępowania strony określają w pierwszej zawieranej umowie, której zapisy najczęściej przewidują iż strony przed lub zamiast wdania się w spór sądowy, skierują sprawę do rozstrzygnięcia przed sądem polubownym.

NEGOCJACJE

Ta metoda rozwiązywania sporów może mieć miejsce gdy jego strony, liczą na korzystne rozwiązanie konfliktu i starają się ze sobą porozumieć. **Zazwyczaj negocjacje składają się z kilku etapów negocjacyjnych:**

- zbieranie informacji,
- prenegocjacje,
- przygotowanie do negocjacji,
- negocjacje właściwe,
- wypełnienie ustalonych warunków.

Zbieranie informacji polega na określeniu celów jakie chcemy osiągnąć, co możemy zaferować w zamian oraz ustaleniu na jakie ustępstwa możemy przystać.

Prenegocjacje to etap podczas którego następuje kontakt z drugą stroną w celu ustalenia jakie są jej cele i oczekiwania. Podczas spotkania ustalany jest także wspólny punkt widzenia danej sytuacji.

Przygotowanie do negocjacji polega na opracowaniu strategii. Długość tego procesu będzie zależna od rodzaju konfliktu który chcemy rozwiązać. Strategia którą należy opracować na tym etapie, powinna opierać się na wcześniej zebranych informacjach, zawierać wytyczne w zakresie ustępstw i być dostosowana do oczekiwań drugiej strony. Negocjator powinien być przygotowany z kilkoma strategiami na wypadek różnych reakcji stron.

Negocjacje właściwe to czas w którym strony są w stałym kontakcie realizując wcześniej opracowane strategie. Na tym etapie niezwykle ważne jest by pamiętać o podstawowych zasadach prowadzenia rozmów negocjacyjnych: strony powinny chcieć się porozumieć prezentując względnie pozytywną postawę pomimo trwającego sporu, negocjator jest osobą decyzyjną, należy być przygotowanym do negocjacji i mieć atrakcyjną ofertę.